

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Paul Ipsen:

Vitus Jonassen Bering.

I anledning af 200-året
for hans død.

Vitus Jonassen Bering

i Anledning af 200 Aaret for hans Død.

Af Kommandør Paul Ipsen.

Vor berømte Landsmand var en Søn af »Visiterer« Jonas Svendsen (Halmstad) og hans anden Hustru Anna Pedersdatter Bering i Horsens, hvor han fødtes i Sommeren 1681 og døbt den 12. August. Den Beringiske Stamtavle kan føres tilbage til Midten af det 16. Aarhundrede, Stamfaderen var Gaardejer fra Viborg Egnen. Hjemmet var et respektabelt Borgerhjem; men ikke velstaaende, tidligt søgte Vitus Bering til Søs paa Langfarter. I 1703 lærte han den norskfødte Admiral Cruys at kende i Amsterdam, dette bevirkede, at han 22 Aar gammel gik ind i den russiske Marine som Underløjtnant. Takket være Czar Peter den Stores energiske Opbygning af den russiske Flaade og det dansk-norske Søværns høje Stade og anerkendte Skibbygningskunst, var der stærkt Brug for norsk-danske Søkyndige, og disse nød megen Tillid i Rusland. Foruden den i Holland uddannede Stavangerbo Cornelius Cruys, der blev Viceadmiral og som ledede den russiske Flaades Opbygning, kan nævnes Navne som Cruys Efterfølger Peter Sievers, der blev Ekvipagemester, Admiralerne Daniel Jakob Wilster og Peter Bredal, Kommandør Thure Trane, Skeving, Herzenberg og Tordenskiolds Krigskammerat, Peder Grib, o. m. fl. Bering vides at have gjort god Fyldest i Søkrigene saavel i de nordlige som i de sydlige Farvande (Sorte Havet — Det azovske Hav); i 1707 forfremmedes han til Løjtnant, 1710 til Kaptajnløjtnant, 1715 til Kaptajn af 4. Klasse, samtidig overtog han i

Arkangelsk Kommandoen over det nybyggede Skib »SelaFAIL« for at føre det til København og Kronstadt. — 1717 forfremmedes han til Kaptajn af 3. Klasse. 1720 til Kaptajn af 2. Klasse og deltog indtil Fredsslutningen i de forskellige Flaademanøvrer i Østersøen. Paa Grund af Modstandere i Admiralitetet blev han nu flere Gange forbigaaet og forlangte derfor enten at avancere eller sin Afsked; da han modtog denne, flyttede han til Viborg i Finland. Imidlertid krævede Czar Peter personlig, at han skulde genantages og forfremmes, dette fandt Sted i August 1724, hvorefter han blev udnævnt til Chef for den første *Kamtschadalske Expedition*, hvis Hovedformaal var at undersøge, om Asien og Amerika var indbyrdes landfaste.

Saa langt tilbage som i 1582 berettede et spansk Skib, som var løbet ud fra Manila, om et guld- og sølvrigt Land, som skulde ligge ca. 400 Sømil Øst for Japan. Dette gav først Spanierne, senere Hollænderne, Anledning til at sende Ekspeditionsskibe ud, der krydsede i Farvandene rundt om Japan; de bragte forskellige Meddelelser om nyopdagede Øer og Lande, hvoraf dog intet var noget Eldorado, og deres Oplysninger var kun af ringe Betydning for Kartografien, idet de var uklare og ret modstridende. Ved den russiske Invasion i Sibirien havde man vel faaet en Del Oplysninger om dette mægtige Lands Indre, men om dets østlige Udstrækning havde man kun forvirrede Begreber.

Lige fra Peter den Store kom til Magten, nærrede han dyb Trang til at skaffe sig Viden om sit store Riges geografiske Forhold. Da Czaren i 1716 og 1717 var sammen med en Del vesteuropæiske Videnskabsmænd, opfordrede disse ham til at undersøge og faa

fastslaaet Problemet om Asien og Amerika var forenet eller adskilt. Peter den Store tog denne Opgave op, og da Berings 2. Ekspedition var afsluttet i 1749, var Berings Strædet opdaget, Asiens arktiske Kyst fra Hvide Havet til Kolyma Floden og Amerikas Nordkyst fra Kap Addington til Bering Øen kortlagt.

Dette var Ruslands meget betydelige Andel i disse Aarhundreders Verdensopdagelsesrejser, og hertil er først og fremmest knyttet en dansk Sømand, Berings Navn og uforglemmelige Virke.

Ved sin Hjemkomst til sin Hovedstad i 1718 beordrede Peter den Store to af sine Officerer, Feodor Lūshin og Ivan Evreinov, ud til det fjerne Østen, de naaede Kamschatka i 1720, krydsede langs Kurilerne i 1720 og 1721, vendte tilbage i 1722 eller 1723 og aflagde Rapport, men Problemet om Asien og Amerika var samhörige, havde de ikke løst.

Freden i Nystad havde imidlertid frigjort det russiske Riges Kræfter, og Czaren besluttede nu — til Trods for at han følte, at hans Dages Ende nærmede sig paa Grund af en uhelbredelig Sygdom — at udruste den første store Ekspedition med Vitus Bering som Leder.

I Begyndelsen af 1725 var Ekspeditionen rede til Opbrud fra Sct. Petersborg, den bestod af de to Danskere

Vitus Jonassen Bering, Kaptajn, Chef, og
Martin Petrovitch Spangberg, Løjtnant, Næstkommanderende, samt af

Løjtnant Alexei Tschirikóf,

Underløjtnant Tschaplin.

Kortlæggerne Lushin og Potilof.

Styrmændene Richard Engel og George Morison.

Doktor Niemann.

Præst Ilarion.

De underordnede bestod hovedsagelig af Matroser, Sejllæggere, Smede og andre Haandværkere.

Er Del af Ekspeditionen afrejste den 24. Januar*) 1725 under Løjtnant Tschirikófs Ledelse. Bering fulgte først efter den 5. Februar.

Spangberg var født i Jerne ved Esbjerg, formodentlig 1698. Han var af velhavende Borger-slægt, i 1720 optoges han i den russiske Flaade som Løjtnant af 4. Klasse og førte i nogen Tid Parketbaaden mellem Kronstadt og Lybæk, efter Berings første Rejse forfremmedes han til Kaptajn af 3. Klasse. Han var en haard og udholdende Eventyrnatur, en meget dygtig Organisator, men vistnok gridsk. Da han mente, at Senatet efter hans store Opdagelsesrejse til Japan behandlede ham uretfærdigt, forlod han egenmægtigt Sibirien 1745 og rejste uden Orlov til Sct. Petersborg, hvor han stilledes for en Krigsret og dømtes til Døden. Han blev dog benaadet og slap med Degradation til Løjtnant i 3 Maaneder. Han forblev i russisk Tjeneste og døde 1761 som Kaptajn af 1. Rang.

Czaren døde den 28. Januar 1725.

Czarens Hustru, Catharina, fulgte ham paa Tro-
nen og fortsatte med største Interesse de iværksatte
Efterforskningsforetagender.

Ekspeditionen deltes straks i forskellige Hold, *Bering* selv rejste til Irkusk for hos den daværende Guvernør at indhente geografiske og andre Oplysninger, *Tschaplin* sendtes til Jakusk for at fremskynde Forberedelserne til Transporten og paabegynde Skibbygningen, og *Spangberg* afgik med Haandværkere og Soldater til Bifloden til Lena, Kut, for at bygge Far-

*) Her og senere er Datoerne angivet efter gammelrussisk Tid, 12 Dage efter vor Tidsregning.

tøjer til Foraarssejladserne. Ved Midsommertid var hele Ekspeditionen samlet i Jakutsk, Østsibiriens Hovedstad, der dengang havde 300 Huse. I Løbet af Efteraaret fortsattes til Okotsk, hvor hele Ekspeditionen først samledes i Løbet af Sommeren 1727.

I denne sammentrængte Beretning vil det ikke være muligt at medtage de overvældende Vanskeligheder, Ekspeditionen — eller rettere Ekspeditionerne — allerede havde været ude for og i endnu højere Grad kom til at staa over for. Selv med megen Fantasi kan man vanskeligt forestille sig, hvad det vil sige som Pionerer at trænge ind igennem Sibiriens saa at sige ubeboede Egne, vildsomme Skove og Tundraøder medbringende store Mængder Proviant, Værktøj, Sejl, Ankerkæder og vigtige Skibbygningsmaterialer, et endeløst Slid, en sammenbidt Energi, en ukuelig Vilje; ikke mindst krævedes en Førers faste Haand og geniale Fremsyn og Forsorg.

Berings næste Maal var Bolskajaflodens Munding paa det sydvestlige Kamschatka, idet det ad forskellige Flodveje var hans Hensigt at trænge frem til Kamschatkaflodens Munding; den 11. Marts 1728 naaede man ved Nedre Kamschatka Osstrog, her boede nogle faa Kosakker, der levede et yderst primitivt Vildmandsliv, herfra skulde den egentlige Ekspedition udgaa.

Bering lod straks paabegynde Bygning af et Skib, »Gawriel«. Hvad Provianteringen angik, da »var Fiskeolie hans eneste Smør og tørret Fisk hans Bøf og Flæsk, Saltet maatte han selv udvinde af Havet«.

Den 13. Juli 1728 gik Bering med en udvalgt Besætning paa 44 Mand under Sejl, den 11. August var han inde i Strædet mellem Asien og Amerika. Bering fortsatte til 16. August saa langt nord paa, til han var klar over, at han havde naaet Rejsens Formaal, nemlig

at konstatere, at han havde naaet Asiens N.O. Grænse, dertil kom, at han var nødt til at vende om for i Tide at naa i Vinterkvarter.

Bering selv var ikke i Tvivl om, at han havde fundet en Nordost Passage, og at man fra Lenaflodens Munding, saafremt Isforholdene tillod det, maatte kunne sejle til Kamschatka og derfra til Japan, Kina og Ostindien.

Uheldigvis havde Sigbarhedsforholdene i Beringsstrædet været saa daarlige, at han intet havde set til Amerika. Beringsstrædet er kun 39 Sømil bredt, saaledes at man under heldige Forhold kan se fra Kyst til Kyst, saaledes som det senere viste sig for Cook. Bering kom hjem i Januar 1730, men hans Antagelse viste sig ikke tilstrækkeligt overbevisende for det russiske Admiralitet.

Den 30. April 1732 indgav han til Admiralitetet to Forslag, som skulde danne Grundlaget for hans anden Rejse.

Den store nordiske Ekspedition.

Det første Forslag indeholdt forskellige Anvisninger til en Kolonisation og Udnyttelse af Sibirien.

Det andet Forslag omhandlede Planer til den senere saa berømte store nordiske Ekspedition. Han foreslaar

- 1) Fra Kamschatka at sejle til Amerika og kortlægge Vestsiden af Amerika og indlede Handelsforbindelser.
- 2) At sejle til Japan og Asien for ligeledes at forberede Handelssamkvem og
- 3) At kortlægge enten fra Søen eller i Land den sibiriske Ishavskyst, navnlig fra Ob til Jena.

I Rusland begunstigede den nye Regent, Anna Ivanovna, og hendes Parti stærkt disse Planer, men Forhandlingerne trak ud. Bering udnævntes til Kaptajn-Kommandør (Graden under Kontreadmiral) i 1730 og modtog en Pengebelønning paa 1000 Rubler for sit Arbejde.

I Maj 1732 udstedtes to Ukas som Direktiver, omend disse i Hovedtræk fulgte Berings Forslag, saa indeholdt de tillige Anvisninger paa en Mængde uvedkommende Arbejder. Hertil kom, at saavel Admiraltetet som Akademiet yderligere øgede Opgaverne langt ud over det overkommelige og rimelige, og ved en senere Senatsukas af 28. December s. A. blev der givet yderligere Direktiver for nautisk geografiske Undersøgelser i et uhyre Omfang. Hele det nye Kejser-Regimes bureaukratiske Institutioner, der voksede op under den enevældige Magt, skulde i det hele berede Bering de aller største Vanskeligheder, idet han stadig maatte forsvare sig mod utidig Indblanding og skarp Kritik, samtidigt med at han skulde lede det gigantiske Foretagende under de aller vanskeligste Forhold.

Som et Eksempel paa hvilket Omfang Ekspeditionen fik i Starten skal nævnes, at alene den akademiske Gren af denne bestod af Astronomen la Croyère, Fysikeren Gmelin og Historikeren Müller, dertil 2 Landskabsmalere, 1 Kirurg, 1 Tolk, 1 Instrumentmager, 5 Landmaalere, 6 videnskabelige Medhjælpere og en Sikkerhedsvagt paa 14 Mand, og denne Stab voksede stadigt efterhaanden som Ekspeditionen arbejdede sig ind i Sibirien. Den medbragte et uhyre Udstyr paa mange Vognlæs Instrumenter og Bøger, Værktøj m. v. Hele denne akademiske Karavane skulde Bering drage Omsorg for, samtidigt med at den ikke

var ham underlagt og ganske uvant med Rejsebesværligheder af den Art, der her var Tale om.

For virkelig at forstaa hvad det vil sige paa daværende Tidspunkt at føre en Ekspedition frem til Kamschatka, der tilmed havde mange Opgaver spredt over Sibirien af enhver Art, saasom Anlæg af Byer, Havne, industrielle Virksomheder, Oprettelse af Postvæsen, talrige videnskabelige Opgaver, og som skulde resultere i videre Undersøgelser af Amerika, Japan og videre, maa man stadigt holde sig for Øje, at hele denne Kæmpeekspedition skulde arbejde sig frem igennem et saa at sige ubeboet og ukendt Land med vældige Tundrastrækninger, uhyre Skove, brede Floder, Fastlandsklima med bidende Frost og Vinterstorme, alt med de primitive Rejsemidler, Datiden raadede over, og værgeløse over for mange af de Sygdomme, som Lægevidenskaben nu bemestrer; hele denne mægtige Opgave var lagt paa vor Landsmand, Berings Skuldre.

Hele dette gigantiske Værk krævede en despotisk Vilje, udstyret med diktatorisk Magt; men Bering blev bundet af talrige Instrukser, hvorefter han ikke alene skulde forhandle sig frem med de øverste Myndigheder i Sibirien og raadslaa med sine Underordnede efter Kommissionsprincippet, men han skulde ogsaa stadigt søge Forbindelse men Styrelsen i Rusland og indhente Ordre og Direktiver herfra. Det er næsten uforstaaeligt, at det i det hele taget lykkedes Bering at bringe dette Foretagende saa vidt, som han gjorde.

I mange Henseender havde Bering egentlig ikke de Karakteregenskaber, som krævedes for at lede et saadant Foretagende i et barbarisk Land med slet uddannede og bestikkelige Hjælpere, med uvillige, lidet energiske Øvrighedspersoner ved sin Side og omgivet af Bagvaskere og Kværunanter. Bering var efter alle

Vidnesbyrd at dømme en retsindig og sindig Personlighed, en human tænkende Mand med store Forhandlingsevner; men hans Styrke var, at han besad en ægte jydsk, ærlig, sejt, viljefast og stædig Udholdenhed, der sjældent svigtede.

Det vil føre alt for vidt at gøre Rede for hele det Væv af Forhandlinger og Intriger, som gik forud for denne Berings 2. Ekspeditions Start.

I Begyndelsen af Aaret 1733 brød Ekspeditionen op fra Sct. Petersborg.

Den bestod af Chefen, Kaptajn-Kommandør Vitus Bering (hans russiske Navn var Ivan Ivanovitch Bering), Kaptajnerne Spangberg og Tschirikof, 8 Løjtnanter, 16 Styr mænd, 12 Skibslæger, 7 Præster, Skipper, Forvaltere, Lærlinge, Skibbyggere, en Del andre Haandværkere, Soldater og Matroser, ialt ca. 570 Mand, heri er Akademikernes Følge ikke medregnet. Over Halvdelen af Officererne, mange Styr mænd og alle Lægerne var Udlændinge, kun de Underordnede var Russere.

Ekspeditionen var beregnet paa 6 Aar. De fleste Befalingsmænd, deriblandt Bering og Spangberg, tog Hustru og Børn med, Ekspeditionen fik derved Præg af en hel lille Folkevandring. Bering selv brød op den 18. Marts med Tobolsk som første Bestemmelsessted, herfra skulde den første Ishavsekspedition afsendes. Akademikerne kom først til Tobolsk i Januar 1734. I Tobolsk byggedes en Dobbeltchalup »Tobol«, som løb af Stabelen i Maj 1734. I Midten af Maj sendtes den med en særlig Ishavsekspedition til Polarhavet. Samtidigt afrejste Bering og Ekspeditionen til *Jakutsk*, først næste Foraar ankom Tschirikof med største Delen af Transporterne, og den lille By blev nu i nogle Aar Centralen for en hel Del af Ekspeditionens Virksomhed. Her byggedes to Dobbeltchalup-

per, »Jakutsk« og »Irkutsk« (sidstnævnte førtes af en dansk Løjtnant, Peter Lassenius), der begge sendtes nord paa til Ishavskysten for at foretage Opmaalinger og Kortlægningsarbejder; begge disse Ekspeditioner fik en krank Skæbne, og Lassenius døde som mange andre af Skørbug i December 1736.

Det videre Fremstød forberedtes nu til Okotsk, hvortil Spangberg ankom i Vinteren 1734/35 efter en farefuld og besværlig Rejse. Her som overalt var der trods Regeringens Ordre intet forberedt og intet udrettet. Transporterne fra Jakutsk til Okotsk maatte foregaa ad lange Flodveje ned ad Lena og op ad Aldan, ad Maja og Judoma op over Stanovojbjergene, ned ad Urakfloden, op ad Havet til Okotsk, og Flodvejene var kun farbare faa Sommermaaneder. Samtidigt skulde der bygges Magasiner, Kaserne, Bolværker, Kraner o. m. a. I Judoma maatte alt opmagasineres for paa Hesteryg at føres over Stanovojbjergene til Bjergstrømmen Urak, og her maatte der paany bygges Flodbaade, anlægges Broer o. m. a. for at føre alt Ekspeditionens Gods til Okotsk.

Alle disse uhyre Vanskeligheder bandt Bering til Jakutsk i næsten 3 Aar. I Senatet og Admiralitetet rejste sig nu paa Grundlag af en Del uvederhæftige og løgnagtige Angivelser en skarp Kritik, og Bering var udsat for en Række Reprimander, ja man fratog ham endog i nogle Aar hans Løntillæg. Lad det have skortet Bering paa den brutale Myndighed, der skulde til for at holde Disciplin iblandt disse alt andet end honnerte Folk, han havde med at gøre og under sig, hans redelige Vilje staar efter Historiens Dom uplettet.

Først i Løbet af Sommeren 1737 kunde Bering forlægge sit Hovedkvarter til Okotsk. Her byggedes en hel By med Kirker, Kaserne, Værft og Magasiner

paa en øde Strækning uden Vand, uden Skove og i et sumpet Terrain.

Spangberg havde allerede inden Berings Ankomst paabegyndt et stort Pionerarbejde; to Ekspeditions-skibe, »Erkeengelen Michael« og »Haabet«, laa fuldt færdige i Havnen, og Berings gamle Ekspeditionsskibe fra hans første Ekspedition, »Fortuna« og »Gawriel«, var blevet istandsatte. Der sattes nu yderligere to Skibe i Arbejde, »Sct. Peter« og »Sct. Poul«, de Skibe, hvormed Bering skulde udføre sin store Bedrift.

Men det kneb stadigt med at faa Transporterne frem, og Bering blev derfor bundet til Okotsk i 3 Aar.

I Sommeren 1738 var Spangbergs Ekspedition færdig til at afgaa til Japan, og i 2 Sommertogter kortlagde han den kuriliske Ørække, Jesso og en Del af Nippons Østkyst, hvorved denne Del af Klodens Kartografi fik et helt nyt Udseende.

Men Forraadene i Okotsk var næsten udtømte, efter at denne Ekspedition var udrustet, der blev imidlertid drevet paa med al Kraft for at samle nye Forraad fra Sibirien, i Juni Maaned 1740 løb Berings to Ekspeditionsskibe, »Sct. Peter« og »Sct. Poul«, af Stabelen.

Disse to Skibe var briggriggede og derfor kun slet bevendt til Kryds, de var 80' lange, 22' brede og stak $9\frac{1}{2}'$, de var armeret med 14 To- og Trepundige Kanoner og forsynet med Proviant til et Aar og 8 Maaneder. De førtes af Bering og Tschirikof.

Deres første Maal var Avatschabugten paa Kamtschatkahalvøens Østside.

Inden der berettes om Amerikafarten, vil det være rigtigt med nogle Ord at omtale de andre meget omfattende og epokegørende Ekspeditioner, der iøvrigt iværksattes af Bering og hans Mænd.

Det er tidligere nævnt, at der udsendtes en Række *Ishavsekspeditioner*, disses Formaal har sikkert været at finde og gennemføre Nordøstpassagen, iøvrigt skulde den størst mulige Kyststrækning kortlægges. Ekspeditionerne blev dels gennemført med Fartøjer, men iøvrigt benyttedes ogsaa Hundeslæder; saavidt vides første Gang til Ekspeditionsformaal. Til Trods for de haardeste Strabadser og Afsavn, Skørbug og Lidelser, opnaaedes store Resultater, blandt andet lykkedes det Tscheljuskin i 1742 at bestemme Asiens nordligste Odde. Disse Ekspeditioner startede i 5—6 forskellige Retninger fra Petschora, Obj, fra Jenissej og fra Lena, og herved blev denne Del af den gamle Verdens hidtil ukendte Nordkyst berejst og kortlagt.

Ekspeditionerne til *Kurilerne* og *Japan* lededes som nævnt af Berings Næstkommanderende, Danskeren Spangberg.

Ekspeditionen 1738 blev foretaget med 3 Skibe, Brigantinen »Erkeengelen Michael« og Dobbeltchaluppen »Haabet« samt Berings gamle Fartøj »Gawriel«. Det lykkedes Spangberg i Løbet af Sommeren under stadig Kamp med Taage, haard Strøm og Sø at omsejle Størstedelen af Kurilerne, et enkelt af hans Skibe naaede endda ned til Jesso. I Løbet af Vinteren 1738/39 byggedes paa Kamschatka endnu et Skib, »Bolsharætsk«. I Foraaret 1739 stod han igen ud med 4 Skibe, og dette Aar lykkedes det ham at be-sejle Nippons Kyster, et af hans Skibe naaede helt ned til 33. Breddegrad. Han kom til frodige Egne med yppig Plantevækst og tæt beboede Egne og byttede Varer med Japanerne, saaledes at han fik Ris, Tobak, Frugter, forskellige Slags Tøjer. Hans Rejse vakte største Opsigt; men Sladder og Bagtale hjemme i Rusland ødelagde hans Renommé, hans Hjemrejse til Rusland blev stoppet, og han blev sendt tilbage

for atter i 1742 at begive sig paa en ny Ekspedition til Japan, som dog mislykkedes. Omend Spangbergs Kort paa Grund af de særdeles vanskelige klimatiske og Strømforhold i disse Omraader lider af store Mangler, har først den senere Eftertid forstaaet at vurdere hans Opdagelsesrejser efter Fortjeneste.

Berings Opdagelsesrejse til Amerika.

Som tidligere omtalt var de to Skibe, »Sct. Peter« og »Sct. Poul« løbet af Stabelen i Juni Maaned 1740, først næste Foraar i 1741 blev de gjort sejklare. De forsynedes med 5½ Maanedes Proviant, 12 Favne Brænde, 100 Tdr. Vand og hvert 2 Rofartøjer. Saavel Provianten som Vandet lod meget tilbage at ønske, og navnlig savnede man den Gang Proviantsorter, hvorved den farlige og dødbringende Skørbug kunde undgaas.

»Sct. Peter«, der førtes af Bering, havde en Besætning af 77 Mand, hvoriblandt Lnt. Waxel, Mesteren Khitrof, Styrmandene Hesselberg (Øselberg) og Juschin, Kirurgen Betge, Konstruktøren Plenisner, den degraderede Løjtnant Ofzyn og Adjunkt Steller.

Den sidstnævnte fortjener særligt Omtale, fordi der fra hans Haand foreligger en særdeles livfuld, men desværre hverken objektiv eller specielt i nautisk Henseende helt tilforladelig Rapport. Da Bering havde afgivet sin Mineralog til Spangbergs 3. Japanrejse, maatte han søge efter en Videnskabsmand til Erstatning, og hans Valg faldt paa Tyskeren Steller, der var født i Windesheim 1709. Efter at have studeret Teologi, Medicin og Botanik i Tyskland ansattes han som Adjunkt i Sct. Petersborg. Eventyrlysten, forvoven og kundskabstørstende, som han var, søgte han og lykkedes det ham at komme med paa den store Ekspedition, han havde paataget sig at undersøge Kam-

schatka og ansøgte om at komme med paa Spangbergs 3. Rejse. Først efter mange Overtalelser lykkedes det Bering at formaa Steller til at forlade det ham tildelte Virkefelt og til at deltage i Amerikaekspeditionen.

Steller var en egensindig Natur med høj Selvvurdering og med stærke Antipathier, der udviklede sig derfor snart et meget slet Forhold mellem ham og specielt de subalterne Officerer. Han nærede megen Agtelse for Berings rent menneskelige Egenskaber, men som den ensidige videnskabelige Enthusiast, han var, forstod han ved flere Lejligheder ikke Berings Bevæggrunde til at denne handlede, som han gjorde, ej heller det tunge Ansvar, der var lagt paa Bering som Leder, eller at Bering efter nogen Tids Forløb var en af Skørbug hærget Mand, der nu var i sit 60. Aar og opslidt af et brydsomt og anstrengende Liv. Ikke desto mindre faar man baade Sympathi og Agtelse for Stellers Virketrang, Handledygtighed og Videbegærlighed, ikke mindst for hans Optræden i den haarde Tid paa Beringsøen. Iøvrigt er det jo kendt, hvor let der opstaar alvorlige Misstemninger paa en farefuld Ekspedition med uklare Kommandoforhold mellem Befalingsmænd og Videnskabsmænd.

Waxel var svensk Søofficer.

Ombord paa »Sct. Poul«, der førtes af Kaptajn-løjtnant A. Tschirikof, fandtes Navigationsofficeren Tschegatschof og Plauten, Underkirurgen Lan og Videnskabsmanden La Croyère.

Den sidstnævnte var til stor Skade for Ekspeditionens Forløb, fordi han var »forkert afmarcheret«, idet han var hildet i sin ældre Broder Louis de l'Isle's Vrangforestillinger om de geografiske Forhold i de omhandlede Farvande. Denne ældre Broder, der iøvrigt var af langt bedre Støbning, havde udgivet Kort, der baserede sig paa ganske løse og upaalidelige Med-

delelser om, at der kun faa Etmaal Sydøst for Kam-schatka laa et Land kaldet Gama Landet.

Bering var ifølge sin Instruks bundet til at følge Videnskabsmændenes Anvisninger ved Rutevalget til Amerika, og da La Croyére i Skibsrådet den 4. Maj 1741 anbefalede den SO Rute, turde Kommissionen ikke gaa imod det bestemt fremsatte Krav herom.

Kommissionen besluttede saaledes, at Ekspeditionen først skulde søge at opsejle det formodede Gama-lands Nordkyst, følge denne øst paa til Amerika og vende om saa betids, at de kunde være hjemme i Avatschabugten ved Slutningen af September, *men derved førtes Skibene dybt ind i det stille Hav og bort fra Aleuternes Ørække, der som en Ariadnetraad hurtig vilde have ført dem over til det vestlige Fastland.*

Ved denne Bestemmelse toges intet Hensyn til, at Spangberg allerede havde paavist, at der intet Land-omraade fandtes, der hvor De l'Isle formodede.

Efter at der var afholdt Gudstjeneste, afsejlede Skibene den 4. Juni 1741, omend meget var mangelfuldt ved Udrustningen, nærede man dog store Forhaabninger og Forventninger.

Efter den vedtagne Plan sejlede Skibene mod SO, Tschirikofs Skib førte, paa denne Kurs fortsattes i 8 Dage, uden at man som angivet i De l'Isle's Kort saa noget Land. Bering bestemte sig derfor til at dreje til N.t.Ø., og saaledes fortsattes indtil den 20. Juni, hvor Skibene i Storm skiltes for ikke mere at mødes.

Bering holdt gaaende et Par Døgn paa Stedet i Haab om at faa »Sct. Poul« i Sigte, men forgæves. Der holdtes derefter Skibsråd, hvorefter man igen løb Syd paa for at finde det imaginære »Gama Land«.

I fire Uger holdt »Sct. Peter« derefter Kursen mellem Nord og Øst parallelt med Aleuterne, men uden at faa ringeste Føling med Land.

Den 60aarige Bering begyndte nu at faa Skørbug, hans Energi og Modstandskraft svækkedes, »Sct. Peter« havde nu været 1½ Maaned i Søen, og Uenigheden og Misnøjen bredte sig om Bord, Vandforraadet var halvvejs opbrugt.

I et Skibsraad den 13. Juli besluttedes det nu at sejle stik Nord i, og den 16. Juli observeredes endelig Land imod Nord.

Først fik man et meget højt, sneklædt Bjerg i Sigte, derefter saas en forreven, ugæstmild Kyst med foranliggende Øgrupper. Bjerget, man saa, var den ca. 18000' høje Vulkan Sct. Elias.

For Modvind krydsedes op mod Kysten, og først den 20. Juli ankredes op under en Ø, der efter Dagens Helgen kaldtes Sct. Elias.

Khitrof med 15 Mand sendtes i Land med Storbaaden for at opsøge en Havn og for at undersøge Øen.

Steller fulgte med et Hold, der blev sendt ud for at fylde Vand, og gik straks paa Opdagelsesrejse ind paa Øen. Baade Khitrof og Steller traf paa friske Spor af Beboelse. En Del Genstande blev taget med om Bord, og den hæderlige Bering lod til Erstatning nedlægge en Jerngryde, 1 Pund Tobak, en kinesisk Pibe og 1 Stykke Silketøj.

Khitrof fandt en beskyttet Ankerplads paa Nord-siden af Øen, der ligesom omliggende Øer var kratbevokset.

Hvor Berings Anløbssted, Øen Sct. Elias, har været, er der stadig delte Meninger om, det antages dog nu med stor Sandsynlighed at have været en Ø, der benævnes *Kajakøen*.

Meget mod Stellers Ønske besluttede Bering sig til allerede næste Dag at begive sig paa Hjemrejsen. Det kan næppe alene være Sløvhed og Sygdom, der fik Bering til at træffe denne Beslutning; men en klar Forudfølelse af, hvilke uhyre Vanskelighed der forestod, allerede 14 Dage efter var en Trediedel af Besætningen angrebet af Skørbug, der var kun 3 Maaneders meget daarlig Proviant tilbage, og Bering kendte de klimatiske Forhold tilstrækkeligt til at forudse en haard og farefuld Hjemrejse, og heri fik han sørgelig Ret.

Iøvrigt havde Bering jo ogsaa løst sin Hovedopgave at konstatere den søværts Forbindelse mellem Amerika og Kamschatka, etnografiske og naturvidenskabelige Undersøgelser maatte for ham staa i anden Række, og disse kunde jo fortsættes næste Aar, hvis Ekspeditionen bjergedes.

Den 21. Juli fortsattes saaledes Rejsen langs Kysten indtil den 11. August.

Vejret var sludfuldt og taaget, man holdt stadig Loddet gaaende og havde Slag paa 40—50 Favne Vand. Hvad Navigationen iøvrigt angaar, da kunde man paa den Tid tage ret nøjagtige Breddebestemmelser, dog var f. Eks. alle »Sct. Peter«s Breddebestemmelser paa Hjemrejsen behæftede med Fejl paa 30' til 45' under den sande Bredde. Denne Form for Stedbestemmelse var jo allerede vore Vikinger bekendt med. Hvad Længdebestemmelser angik, maatte man basere sig paa Bestikket, men her tilstødte store Unøjagtigheder, blandt andet fordi man var ukendt med Strømforhold og den nøjagtige Misvisning og som Følge af Fartøjernes ringe Sejlevne, specielt paa Kryds og dermed ringe Fart og store Afdrift samt de meget ustadige Vejrforhold med heftige Storme. Det er intet Under, at Bestikberegningen blev upaalidelig, ja man

maa snarere undre sig over, at den blev saa tilnærmelsesvis rigtig, som den gjorde. Det har derfor voldt Eftertiden store Vanskeligheder at stedbestemme de Landkendinger, som Berings Mænd har optegnet: men det antages, at det næste Land, som observeredes den 26. Juli, antagelig har været en Øgruppe, Kodjakarkipelet, den Ø, der kom i Sigte, og som man mente var en Del af Fastlandet, kaldtes Kap Sct. Hermogenes, Øen hedder nu Marmotøen. Først den 31. Juli fik man klart Vejr, og »Sct. Peter« var da passere Kodjakarkipelet. Natten mellem den 1. og 2. August fik de pludselig Slag paa 4 Favne, de befandt sig da inde under en Ø i tæt Taage, som Bering kaldte Sct. Stefan. Den 3. og 4. August fik de igen Landkending, henholdsvis af Alaskahalvøen og antagelig af Semidinøerne.

Fra den 7. August begyndte nu Situationen om Bord at blive yderst kritisk, fra nu af fik »Sct. Peter« med kun faa Afbrydelser kraftig Modvind, Efteraarsstormene satte ind, Skørbugen tog Overhaand, Bering selv blev stærkt angrebet og utjenstdygtig, og Disciplinen slappedes.

Den 10. August holdtes overordentligt Skibsraad, hvori alle Befalings- og Underbefalingsmænd deltog. Heri bestemtes det eenstemmigt at søge ned paa 52. Breddegrad og følge denne Parallel til Avatscha, idet man maatte regne med, at der var ca. 1600 Sømil hertil, og at man maatte være hjemme inden Oktober.

Paa Grund af det slette Vejr avanceredes kun smaat, og den 27. August var der kun 25 Tdr. Vand tilbage, man var derfor nødt til at søge Land for at fylde Vand. Den 27. sattes nordlig Kurs, og den 30. kom Skibet ind under Shūmaginsøerne, Øerne opkaldtes efter den første Matros, der døde og maatte begravnes i Land. Under Opholdet slæbtes de Syge i Land. Steller gav sig straks i Lag med at samle en

Mængde antiskørbugtiske Planter, særlig Kokleare og Bær, og Berings og Besætningens Tilstand bedredes væsentlig derved. Men Løjtnant Waxel, der førte Kommandoen under Berings Sygdom, satte sig imod, at der blev indsamlet et større Forraad af Besætningen, ligeledes blev Stellers Protest imod, at der blev fyldt daarligt Vand, ikke taget til Følge.

Om Aftenen den 29. observeredes Ild i Land. Khitrof stak i Land med Jollen og 5 Mand for at undersøge, hvorfra Ilden stammede; han blev borte i 5 Dage, hvorved en gunstig østlig Vind ikke blev udnyttet. Løjtnant Waxel maatte bjerge de 6 Skibbrudne, efter at der havde været nogle Skærmysler med nogle af Øens Beboere, et Innuitfolk.

Den 6. September fortsattes Rejsen, i Taage og Regn fortsattes Syd paa, derefter fik de orkanagtige vestlige Storme, den 24. saa de atter Land imod Nord, bl. a. et højt, snedækt Bjerg, som kaldtes Sct. Johannes, antageligt Atka, der ligger midt imellem Amerika og Kamschatka paa en af Øerne i Aleutørækken. Efterhaanden blev de mere og mere desorienterede og raadville. I første Halvdel af Oktober holdt de i forrygende Storme med Sne og Haglbyger gaaende uden at avancere, Halvdelen af Besætningen var syge, Resten udsat og forstumlet, Skibsbrændevinen slap op. I sidste Halvdel af Oktober fik de gunstigere Vind, men Forholdene om Bord blev forfærdende. Det daarlige Vand, Mangel paa Skibsbrød og Spiritus, Kulde, Væde, Utøj og Angst undergravede de sidste Rester af Besætningens Modstandsevne, og Dødeligheden tog Overhaand. Den 25. Oktober stødte de igen paa Land, denne Gang paa en af de vestlige af Aleuterne, som kaldtes Markiana. Den 28. observeredes Kiska, den 29. Semitschørne. Ved Udgangen af Oktober slap de forbi Aleuterne, men Forholdene om Bord var nu for-

færdende, der indtraf flere Dødsfald daglig, Skibets Takkelage fløj i Stumper, de raadne Sejl hang i Laser, Nætterne var mørke og lange, og al Skibsregning var ophørt. I Begyndelsen af November fik »Sct. Peter« en gunstig østlig Vind, og den 4. November observeredes højt Land forude.

Alle var enige om, at det maatte være Landet ved Avatscha, og Glæden blandt den dødsens udmattede Besætning blev uhyre; men snart begyndte en frygtelig Tvivl at gribe dem, og efterhaanden som Skibet nærmede sig Land, kunde det ses, at det maatte være anden Kyst. Der holdtes atter Skibsraad, og imod Berings Ønske besluttedes det at sætte Skibet ind paa Kysten. Der ankredes op under Land, i Brændingen brast begge Ankertove, Skibet drev ind over Kystrevet, dog det lykkedes at faa et sidste Anker ud, saaledes at »Sct. Peter« kom til at ligge en Kabellængde fra Land.

Øen — Beringsøen — hvor »Sct. Peter« og Bering skulde ende deres Dage, er den vestligste af Kommandørøerne, en Øgruppe, der ligger østen for Kamschatka-halvøen. Det er en Bjergø, hvis Fjeldsider gaar brat og forrevet ned i Havet med øde og trist Natur, men den Gang med et rigt, ganske uberørt Dyreliv. Dette Dyreliv fik Steller rig Lejlighed til at studere, og der foreligger fra hans Haand overordentlig fængslende interessante Skildringer heraf. Med Undtagelse af Fjeldrævene, der blev Ekspeditionens Medlemmer til ulidelig Plage, hørte Resten af Dyrebestanden til Havdyrene. Der fandtes blandt andet Søoddere, hvis Pels er yderst værdifuldt, Søbjørne, ligeledes med god Pels, Søløver, hvoraf Trannet kan bruges, og i Hundred Tusinder af andre Øresæler. Men langt det interessanteste Dyr, der forefandtes, var Søkoen, der var 8 à 9 Meter lang

og vejede ca. 3 ts.; den skal være udryddet i Midten af det attende Aarhundrede. Dyrene var fuldstændig ukendt med Mennesker og lod sig derfor slagte uden Vanskelighed, og denne Dyrerigdom reddede Ekspeditionens Liv, naar undtages dem, der var for haardt angrebne af Skørbug og Strabadser. Mod Rævene maatte der føres en stadig Kamp; med utrolig Frækhed og Dødsforagt sneg de sig ind paa de Skibbrudne, bed i de syge og aad af Proviant og Skind, og end ikke de mest barbariske Midler afskrækkede dem.

Efter at Skibet var ankret op den 5. November, begyndte Evakueringen, særlig tog Steller fat med stor Energi og Beslutsomhed. I Sandbanker gravede han en Grube, som han dækkede med Drivtømmer og Sejl og tættede Siderne med Fjeldræveskind. Han sørgede for Proviant af frisk Kød, og af hvad der fandtes af Plantenæring til de syge; men mange af disse var i en forfærdende Tilstand og døde paa den aabne Kyst eller i de Hytter, der efterhaanden opførtes af Drivtømmer.

Bering bragtes i Land den 10. November, og Steller vaagede personligt over ham; men hans Tilstand var allerede da haabløs, ogsaa Waxel var haardt angrebet. Før de naaede Beringsøen, havde de allerede 12 døde, deraf Størstedelen under de sidste Dages Sejlads. Ved Landsætningen eller umiddelbart derefter bortreves endnu 9 Mand; men saa indtraf først det næste Dødsfald den 22. November, hvor den 70aarige brave og dygtige Styrmand Hesselberg (Øselberg) gik bort. Det sidste Dødsfald indtraf den 6. Januar 1742; i det hele døde 31 Mand af 77 paa denne haardt ramte Odyssé.

Samtidigt med at der samledes Proviant og Brænde, sendtes der Ekspeditioner ud for at undersøge Landet, og derved paavistes det, at man befandt sig paa en øde, ubeboet Ø. Iøvrigt indrettede de Skibbrudne sig

i smaa Hyttekolonier, om nogen Disciplin var der ikke længere Tale.

Den 28. November drev »Sct. Peter« paa Land, det kastedes helt op paa Kysten og borede sig ned i Sandet. Dette var for saa vidt en Fordel, fordi de Skibbrudne derved bedre kunne udnytte de Værdier, der fandtes i Skibet.

Som før nævnt var Bering syg allerede ved Afrejsen, idet han havde paadraget sig Koldfeber under Opholdet i Okotsk, og allerede paa Udrejsen til Amerika blev han angrebet af Skørbug. Da han tilmed gik i sit 60. Aar, og da Livet havde slidt haardt paa ham, kan man kun beundre den Pligtopfyldenhed og Samvittighedsfuldhed, hvormed han til det sidste kæmpede imod sin sidste haarde Skæbne. Da han dødssyg var bragt i Land, blev han lagt ned i et Sandhul; men til trods for Stellers omhyggelige Pleje, saa var Sygdommen for vidt fremskreden og Betingelserne for hans Helbredelse for slette til, at han stod til at redde.

Efterhaanden rullede Sandet ned over ham fra Hulens Sider og laa som et Tæppe over ham. Den 8. December to Timer før Dag gryr udaandede han.

Steller skriver en overordentlig malende og sympatisk Nekrolog over Bering i sin Journal over Rejsen, og dette Vidnesbyrd har saa megen mere Værdi, fordi Steller ellers har en stærkt revsende Pen over for sine Ekspeditions-kammerater, specielt Officererne.

Stellers Udtalelser (se F. A. Golders Bog, Bind II, Pag. 155) skal derfor anføres:

»Retsindige Mennesker kan kun udtale, at han (Bering) til enhver Tid af al sin Vilje og Ævne prøvede paa at gennemføre det Hverv, der var paalagt ham, skønt han ofte selv beklagede, at hans Kræfter

ikke længere slog til til en saa vanskelig Ekspedition, og at denne havde faaet et meget større Omfang, end han havde foreslaaet, samt at han paa Grund af sin Alder helst ønskede sig frigjort fra sin Post og denne lagt i Hænderne paa en yngre Mand af russisk Herkomst. Som almindelig kendt var det ikke hans Karakter at træffe hurtige Bestemmelser eller at handle hurtigt; men det er meget tvivlsomt, om en Mand af mere iltet og impulsivt Temperament kunde have gennemført Foretagendet saa godt som Bering med dennes rolige og liberale Sindelag og have overvundet de utallige Vanskeligheder og al den Modstand, han mødte; tilmed kunde derved meget være lagt øde i disse fjerne Omraader (her tænkes antagelig paa Behandlingen af de Indfødte).

Det eneste man kunde bebrejde ham var, at han var for eftergivende i sin Kommando og derved ikke bemestede sine Officerers alt for impulsive og tankeløse Handlinger, han nærede ogsaa for gode Meninger om sine Officerer og viste for megen Tillid til deres Intelligens og Erfaring. Resultatet heraf var, at de blev indbildske og storsnude over for deres Omgivelser, til sidst ogsaa imod den kommanderende selv, de blev insubordinære og utaknemlige.«

..... (Derefter følger en Skildring af Berings Sygdom).....

»Ligesaa beklagelig hans Bortgang var for hans Venner, ligesaa beundringsværdig var hans Taalmod og den Maade, hvormed han forberedte sig paa Døden, som indtraf, medens han stadig var klar i Tanke og Tale. Han var selv overbevist om, at vi var strandede paa et ukendt Lands Kyst, og dog ønskede han ikke at gøre de andre modløse ved at modsige dem, tvært imod holdt han deres Haab oppe og ansporede dem til Virksomhed.«

Til denne Karakteristik maa siges, at Steller næppe i tilstrækkelig Grad forstod, hvor bundet Bering var ifølge sine Instrukser til at forhandle med og raadspørge sine Undergivne, noget der iøvrigt var karakteristisk for den Tids Kommandoforhold; man behøver f. Eks. blot at mindes Niels Juels Beklagelser over tilsvarende Ordre.

Den 9. December blev han begravet efter den protestantiske Kirkes Ritualer ved Siden af nogle af de andre Grave, paa hans Gravhøj blev der rejst et Trækors. Dette Trækors blev i 1822 ombyttet med en Mindesten. I Nikolskoje, Beringsøens eneste Bebyggelse, findes tillige et Jærnkors.

Senere rejstes en Mindestøtte for ham i Petropovlosk, hvor der ligeledes findes et Monument over La Pérouse, og hvor ogsaa Cooks Efterfølger, Kaptajn-løjtnant Gore, fandt sit sidste Hvilested.

Tilbage bliver kun for en Fuldstændigheds Skyld at berette dels om Tschirikofs Togt med »Sct. Poul« og dels om de paa Beringsøen strandedes Hjemrejse.

Som fortalt skildtes »Sct. Peter« og »Sct. Poul« den 20. Juni, 16 Dage efter deres Afrejse fra Avatscha i Storm og mødtes ikke mere. »Sct. Poul« holdt derefter ret støt, paa Kurser fra Øst til Ø.N.Ø. over og fik Landkending den 15. Juli, der fortsattes nord paa langs Skærgaarden ved Alaska Kysten til den 26., derefter paabegyndtes Hjemrejsen med Anløb af en enkelt af Øerne i Aleuterne. Skibet vendte tilbage til Avatscha i Begyndelsen af Oktober 1741. Ekspeditionen kom saa svækket hjem, at den intet kunde foretage sig i 1742. Iøvrigt var der ogsaa sket Regeringskifte i Rusland, og dermed faldt Interessen for Eks-

peditionsforetagenderne. Resterne af Tschirikofs og Spangbergs Ekspeditioner samledes efterhaanden i Tomsk, og her forblev de blandt andet under Løjtnant Waxels Ledelse til 1754.

Paa *Beringsøen* havde de Skibbrudne efterhaanden faaet indrettet deres Vinterkvarter, og takket være at de nu fik frisk Vand og ferskt Kød bedredes Sundhedstilstanden. Der var endnu nogle Beskøjter og Mel i Behold, men det var gennemsyret af Saltvand og forringet af at henligge i Lædersække. Til Skade for dem selv nedslagtede Besætningen ganske meningsløst de fredelige Sødyr, specielt Søoddere, hvis Kød var sundt og velsmagende, blot for at faa Skindene, som de derefter spillede om, derved blev Betingelserne for at faa Proviant i Nærheden stadigt vanskeligere. Brænde og Tømmer fandtes kun i Form af Strandingsgods, og det var et haardt Arbejde at bringe det hjem. Samtidigt udsendtes Ekspeditioner for at undersøge Landet, som de først efter flere Maaneder konstaterede var en ubeboet Ø. Men da der fandtes forskellige Brugsgenstande paa Kysten, var der Grund til at tro, at denne Ø maatte ligge tæt ved beboede Egne og ikke langt fra Kamschatka.

Den 9. April 1742 blev der holdt Raad, og man enedes om at gaa i Gang med at bygge et nyt Skib af Vraget af »Sct. Peter«. Man enedes endvidere om en Arbejdsfordeling. Den 5. Maj blev Kølen lagt, i Juli Maaned var Skroget færdig, 12 m langt i Kølen og 14 m over Stævnen. der fortsattes nu med at faa Rig anbragt og gøre klar til Stabelafløbning. Alle arbejdede med Iver og Energi, det gjaldt jo hver Mands Frihed og Frelse. Skibet blev opkaldt »Sct. Peter« efter Forgængeren. Den 15. August fandt Afrejsen Sted,

forinden maatte der skæres stærkt ned paa alt det Gods, der var taget om Bord, da der kun var yderst ringe Plads til den 46 Mands Besætning. Den 17. fik de Kamschatka i Sigte, og den 26. August løb de ind i Avatscha Havn.

Der skulde imidlertid gaa ca. 100 Aar, før Berings Navn blev fremdraget af den Forglemmelse, hvori det til Dels var hensunket. Først i Halvfjerdserne i forrige Aarhundrede lod det russiske Admiralitet det store Arkivstof bearbejde efter at Cook og andre Opdagelsesrejsende havde fortsat Berings store Værk. I Almindelighed opfattes han her hjemme udelukkende som en dristig Søfarer, i alt for ringe Grad kendes han som den store Organisator af et af Historiens største og vanskeligste Opdagelsesforetagender.

Til det her beskrevne er benyttet P. Lauridsens fortrinlige Bog »Vitus J. Bering og de russiske Opdagelsesrejser fra 1725—1743«, der er bygget paa indgaaende Arkivstudier i Rusland og talrige indgaaende andre Kildestudier. Endvidere Amerikaneren F. A. Golders »Berings Voyages«, der blev udgivet 1922, og hvortil er knyttet et meget oplysende Søkort over Berings anden Rejse, udarbejdet af Ellsworth P. Bertholf, Golders Bog indeholder Logbøger, Rapporter m. m. fra Rejserne.

I de senere Aar har der herhjemme været en voksende Interesse for at hædre og bevare Mindet om Vitus Bering. I sin Tale ved Ræbildfesten 1931 tog Dr. Knud Rasmussen til Orde herfor, og senere har der i mange Artikler i vore Dagblade været slaaet til Lyd for denne Tanke.

Særlig anerkendelsesværdig er Statsarkivar Stensgårds Bestræbelser i saa Henseende. Fra hans Haand foreligger talrige interessante Artikler, og han har blandt andet fornyligt forfattet en Bibliografi over det i dansk Litteratur og Presse udkomne om Vitus Bering.

Men særlig anerkendelsesværdig har Stensgårds store Arbejde været for at faa nogle af de Kanoner bragt til Danmark, som er fremdraget paa Beringsøen, og som blev efterladt fra Ekspeditionsskibet »Sct. Peter«. Stensgård blev i 1938 opmærksom paa disse Kanoners Tilstedeværelse ved at læse en tysk Bog, hvori der fandtes et Billede af Strandingsstedet, og paa dette Billede saas 12—14 Kanoner paa Strandbredden. —

Ved Henvendelse til Videnskabsmænd, der i længere Tid har besøgt Øen, som den dansk-russiske Zoolog og Geograf Dr. Hans Johansen og den norsk-amerikanske Videnskabsmand Dr. Leonhard Stejneger, viste det sig, at disse ikke var bekendt med dette interessante Fund, der ogsaa kun ligger faa Aar tilbage. Stensgård rejste selv til Rusland for at undersøge Mulighederne for at faa nogle af Kanonerne hertil, og Sagen var netop under Udvikling, da den nuværende Verdenskrig udbrød.

Der er som bekendt nu nedsat en Bering-Komité med Professor Niels Bohr som Formand og skaffet Midler til Veje til Opførelse af et Mindesmærke i Horsens over vor berømte Landsmand.
